

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Beneluxlaan Ovonde

Harelbeke, West-Vlaanderen

2024L237

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	5
1.3 Gemotiveerd advies	6
BIBLIOGRAFIE	7
BIJLAGE	8

INLEIDING

De initiatiefnemer plant omgevingswerken ter hoogte van de Ovonde aan de Beneuxlaan in Harelbeke, West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 21 283 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt 1122 m².

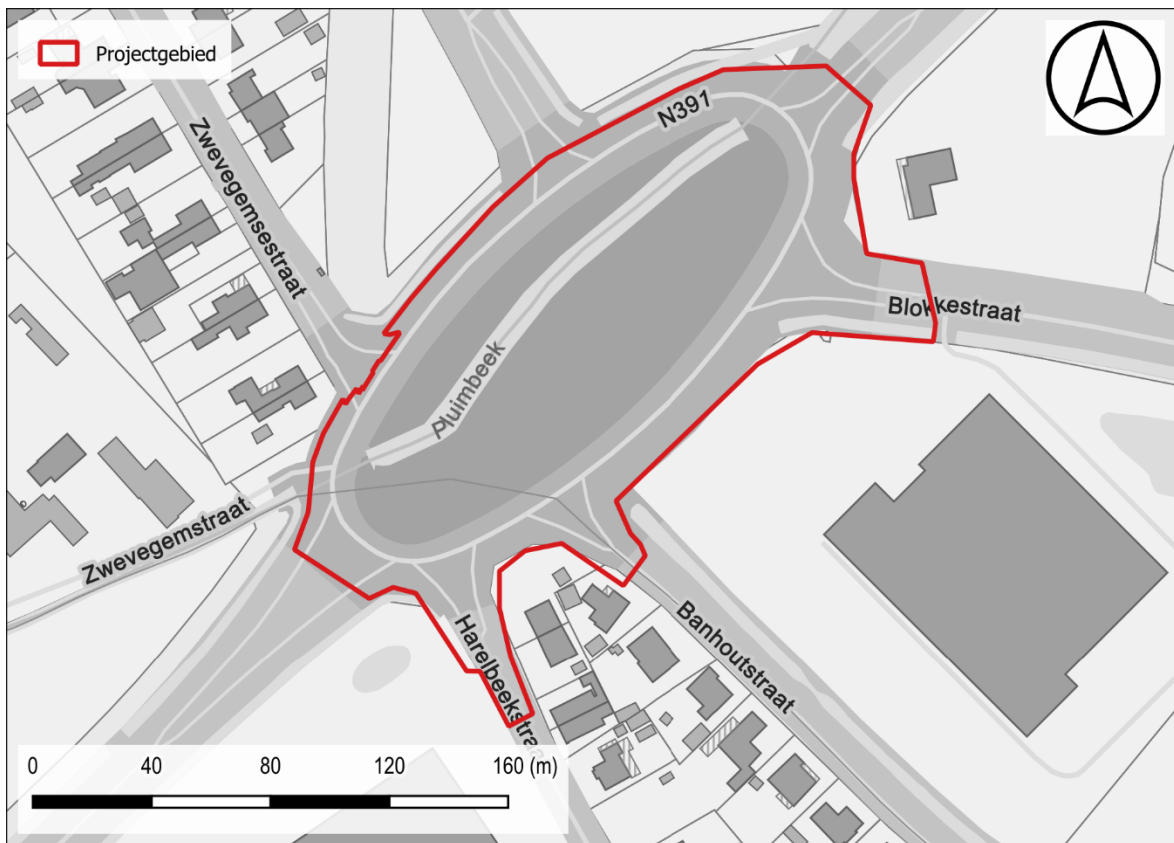
Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan deels in een zone bestemd als woongebied en deels in een zone bestemd als industriegebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie en aansluitend landschappelijk bodemonderzoek op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2024L237	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 76231	Y ₁ : 168488
	X ₂ : 76626	Y ₂ : 168770
KADASTER	Harelbeke Afdeling 2, Sectie C Openbaar Domein	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de herinrichting en omgevingsaanleg op de ovonde op de Oudenaardsesteenweg te Harelbeke. Het projectgebied is ca. 21 283 m² groot en bestaat uit groenzone en verharding. In het noordwestelijke deel van de ovonde loopt de Pluimbeek. De geplande ingrepen omvatten het aanleggen van nieuwe buffervolumes, inzaaien van gras en de aanleg van een nieuw fietspad. De geplande ingrepen hebben een gecombineerde oppervlakte van ca. 1122 m².

Harelbeke is gelegen op de zuidelijke rand van de Leievallei, op het Schelde-Leie interfluvium. Het onderzoeksgebied is gelegen ten zuiden van het stadscentrum, in de vallei van de Pluimbeek die afwatert richting de noordelijk gelegen Gaverbeek. Verder oostwaarts stroomt de Keibeek in noordelijke richting. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een profiel weer waarvan de top bestaat uit fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen. Ter hoogte van de ovonde geeft de bodemkaart colluviale bodems zandleembodems en profielloze zandbodems weer. Op het DHMV is duidelijk te zien dat het oorspronkelijke maaiveld is gewijzigd. De locatie langsheen de vallei van de Pluimbeek moet aantrekkelijk geweest zijn voor jager-verzamelaars in het verleden. Mogelijk waren de nattere terreinen iets minder geschikt voor akkerbouw of permanente bewoning.

Dit blijkt echter niet uit de cartografische bronnen. Op de Ferrariskaart is het plangebied ingekleurd als akkerland. Het terrein zelf lijkt vrij van bebouwing. Direct ten noorden is een hoeve weergegeven binnen een cirkelvormige omwalling. Ten westen is een hoeve weergegeven zonder omgrachting. Op het 19^e-eeuwse kaartmateriaal is ter hoogte van de samenkomst van de huidige Banhoutstraat en Harelbeekstraat een gebouw afgebeeld. Verder is geen wezenlijke verandering op te merken inzake het landgebruik. Doorheen de luchtfotosequentie is te zien dat het terrein oorspronkelijk in gebruik was als grasland. Het 19^e-eeuwse stratenpatroon is nog duidelijk te herkennen op de oudere luchtopnames. Op het beeld van 2000-2003 is de huidige toestand te herkennen. Meer dan waarschijnlijk heeft de realisatie van de ovonde reeds een impact gehad op het bodemarchief.

De regio rond Harelbeke is rijk aan vondsten uit de Romeinse periode. Op het kaartbeeld van de CAI is ten zuidwesten van het onderzoeksgebied een duidelijke cluster waarnemingen weergegeven. Dit betreft meerdere onderzoekscampagnes in het kader van de ontwikkeling van bedrijventerrein 'Evolis' in het grensgebied tussen Harelbeke, Zwevegem en Kortrijk. Tijdens dit onderzoek werden grafstructuren uit de bronstijd in kaart gebracht. Daarnaast werd er een rijkdom aan bewoningssporen uit de ijzertijd, Romeinse periode en (vroeg) middeleeuwen in kaart gebracht. Ook ten noordoosten van het plangebied is een cluster waarnemingen te zien. Dit betreft onderzoek aan de Steenbrugstraat. Hier werden eveneens bewoningssporen uit de ijzertijd en Karolingische periode in kaart gebracht. Daarnaast werden er meerdere crematiegraven onderzocht die vermoedelijk uit de Romeinse periode of mogelijk Merovingische periode stammen. Tevens werd er op de terreinen op meerdere locaties lithisch materiaal gerecupereerd dat zowel artefacten als débitageafval betrof en ceramisch materiaal dat in de bronstijd gedateerd kan worden. Ook bij andere kleinschaligere onderzoeken in de omgeving werd bewerkt vuursteen gerecupereerd dat wijst op aanwezigheid tijdens de steentijden. Naast deze grote multiperiodesites en minder omvangrijke bewoningssites zijn eveneens een groot aantal cartografische indicatoren gekend van laatmiddeleeuwse en jongere hoeves met walgracht. Dit is indicatief voor gunstige omstandigheden voor een vrij intensieve landbouwexploitatie

van de omgeving. De gekende waarden wijzen aldus op een regio die rijk is aan goed bewaarde vindplaatsen en doorlopend wordt bewoond sinds de steentijden.

Hoewel in de omgeving uitgegaan moet worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt, vanwege de beperkte oppervlakte van de geplande ingrepen, een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande ingrepen op de ovonde te Harelbeke worden geen bijkomende onderzoeksdaten aanbevolen. Met betrekking tot de trefkans inzake artefactenconcentraties moet gewezen worden op de infrastructuurwerken die reeds hebben plaatsgevonden ter hoogte van het plangebied, evenals de beperkte oppervlakte van de geplande werken. De kans dat het bodemprofiel ter hoogte van de ovonde nog is bewaard wordt als bijzonder klein ingeschat. Daarnaast dient ook gewezen te worden op de zeer beperkte oppervlakte van de ingrepen en het feit dat ze zeer verspreid liggen. De kans dat verder onderzoek in functie van artefactensites in dit geval nog zal leiden tot meer kennis wordt dan ook als zeer beperkt ingeschat.

Ook met betrekking tot erfgoed bestaand uit bodemsporen wordt verder onderzoek door middel van proefsleuven weinig zinvol geacht. Vanwege de zeer beperkte oppervlakte van de individuele ingrepen en het feit dat ze geen aaneengesloten polygoon vormen ontbreekt een gedegen ruimtelijk kader om eventueel aanwezige relictten te interpreteren. Veel meer dan een zo goed als contextloze indicatie voor menselijke aanwezigheid in het verleden kan bij verder onderzoek niet verwacht worden. Vanwege dit beperkte potentieel aan kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject dan ook als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
--	---

